

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 44.

Stockholm den 31 Oktober 1912

5:e årg.

Prenumerationspris: 1/1 år . . kr. 4: 50 1/2 år . . kr. 2: 50 3/4 " " " 3: 50 1/4 " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. — Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. — Sthlm 1912, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. — Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	---	---	---	---

Med tidsvägen.

Danmarks regering har i dessa dagar framlagt sitt bebådade förslag till författningsrevision, och såsom väntadt var innehöll propositionen, bland andra viktiga grundlagsändringar, fordran på att äfven kvinnorna skulle erhålla rösträtt och valbarhet till folketinget.

Glädjande som underrättelsen härom är, dröjer man dock ej enbart vid det tillfredsställande faktum, att de danska kvinnorna genom detta regeringsförslag i sin kamp för medborgerliga rättigheter kommit åtminstone så pass långt — om den slutliga utgången vet man ju ännu intet med visshet — som kvinnorna i det andra af de nordiska länderna, där kvinnorösträtten ännu ej är införd, vårt eget. Därutöfver finner man sig föranlåten att filosofera något öfver det förhållandet, att trots segt och ihärdigt motstånd bland massan af män frågan om beviljandet af politiska rättigheter åt kvinnorna dock i det ena landet efter det andra af regeringarna upptages till behandling. Och alldeles själfallet inställer sig då den tanken, att starkare bevis än detta kan i verkligheten ej

framläggas för att det är ett kraf, som tiden själf bringat till mognad. I skilda länder, under olika förhållanden, föra de ledande männen detta problem fram till sin lösning, och det fast man ofta har skäl att fråga sig, om entusiasmen för saken ens bland dem är vidare stor. Det oaktadt tages den upp, det oaktadt arbetar man för reformen.

Tidsvägen har sköljt fram och i mäktig kraft burit med sig kvinnornas stora fråga. Det obevekliga framrullandet kan icke hejdas; äfven om floden på vissa punkter svallar tillbaka, är det blott för en kortare stund, den kommer igen, och för det oemotståndliga flödet bågna och brister gamla fördämningar. Så är det äfven med den sak den bär fram. Den kan tvingas tillbaka på en punkt, för en kortare tid, men den kommer upp igen. Så gick det nyss för oss svenska kvinnor. Det är möjligt att det ej går bättre för de danska kvinnorna nu.

Men det blir dock blott ett kort bakslag. Med tidsvägen lyftes kvinnornas sak till viss och osviklig framgång.

Slöjdundervisningen vid våra folkskolor.

Facklärarinnor eller slöjdlärarinnor.

Till följd af slöjdinspektrisens nästan årligen återkommande begäran om flera slöjdlärarinnors anställande vid Stockholms folkskolor har folkskoleöverstyrelsen, efter förslag af undervisningsnämnden, beslutit uppdraga åt en kommitté att utreda i hvilken omfattning slöjdundervisningen vid folkskolorna bör handhafvas af läslärlarinnor och i hvilken omfattning af fackutbildade lärarinnor. Till ledamöter i denna kommitté ha, som dagspressen redan kunnat meddela, utsetts fabrikör Lund, doktor Karolina Widerström, seminarieadjunkten fröken Hedvig Sidner, fru Emilia Broomé och slöjdinspektrisen fröken Fanny Blomberg.

Vid Stockholms folkskolor undervisar läslärlarinnan sin klass i alla ämnen, under de fem första åren äfven i slöjd. Slöjdlärlarinnorna ha dels varit anställda på det högre stadiet, där kläd- och linnesömnad förekommer, dels som hjälp åt läslärlarinnor, då de haft en allt för stor klass att sköta. Slöjdlärlarinnorna, som i samtliga Stockholms 17 folkskolor endast uppgå till 42, ha icke på långt när räckt ens till detta. Ännu hör det ej till ovanligheten att en lärlarina måste sköta en klass på 30 à 40 barn utan hjälp. Detta är fallet med eftermiddagsafdelningarna, och då särskildt i de barnrika församlingarna Maria och Kungsholmen. Kommitténs tillsättande synes mig därför varit af behovet påkalladt.

Som det kunde vara af intresse att här meddela kommittémedlemmarnas egen uppfattning af den sak de behandla, har jag vänt mig till några af dessa för erhållande af upplysningar. Dr. Widerström, som är upphofvet till kommittén, och fröken Blomberg ha emellertid icke velat lämna några som helst meddelanden. Fröken Blombergs åsikt om saken är dock klar i och med hennes begäran om flera facklärarinnor. Af öfverstyrelsens sekreterare fick jag däremot några värdefulla upplysningar: Man har på senare åren kommit underfund med slöjdens stora pedagogiska betydelse. Det anses därför att den, så mycket som möjligt, bör handhafvas af pedagogiskt utbildade lärarinnor. Läslärlarinnorna ha större pedagogisk utbildning än facklärarinnorna, eftersom genomgåendet af deras seminarium fordrar 4 år mot slöjdlärlarinnornas 1 år.

Allt detta låter ju bra och skulle ha sitt fulla berättigande, om slöjden vid våra folk- och småskoleseminarier sköttes på ett fullt tillfredsställande sätt. Att så ej är fallet ha vi fått till fullo bekräftadt genom bråket vid Södra seminariet, som för ej så länge sedan gick genom pressen. Det är icke bättre ställt vid landsortens seminarier, jag vet åtminstone ett, där, då slöjdlärlarinnan blef sjuk, hennes syster, som icke hade genomgått något sorts seminarium, fick sköta platsen en längre tid. Visst är, att det är svårt att få fatt i

verkligt dugliga slöjdlärlarinnor, som kunna på ett fullt tillfredsställande sätt sköta en plats vid ett seminarium, men icke bör man därför ta den första bästa, som icke har någon som helst förutsättning att kunna sköta en så kräfvande och ansvarsfull plats. Dessutom finnes det seminarier, som icke följt med den utveckling, som slöjden under de senaste åren genomgått.

Ryck upp slöjden vid dessa efterblifna seminarier, skaffa kompetenta lärarinnor samt laga att ämnet allt fortfarande kommer att skötas som det bör genom att tillsätta en fullt sakkunnig inspektris för alla folk- och småskoleseminarier i riket. Ja, då bli läslärlarinnorna säkert idealiska slöjdlärlarinnor på det lägre och mellanstadiet. För det högre stadiet måste alltid fordras särskild fackutbildning.

Hvad de stora klasserna på 30—40 barn angår, så tycks man allmänt vara på det klara med att de så fort som möjligt måste delas, om arbetet skall kunna skötas som det bör.

Hild Sjöberg.

Danska regeringens rösträttsproposition.

Rösträtt åt kvinnorna.

Den af danske konseljpresidenten Berntsen i folkettinget framlagda rösträttspropositionen föreslår, att valrätt till folkettinget skall tillkomma alla välfrejdade män och kvinnor, som ha dansk medborgarrätt, ha fyllt 25 år och äga fast bostad i valkretsen. Endast två "streck" förekomma, fattigvårds- samt konkurs- och omyndighetsstreck ("den som icke råder öfver sitt bo"). Hustrun har valrätt, äfven om mannen råder öfver det gemensamma boet.

Valbarhet till folkettinget tillkommer alla, som ha valrätt.

Männens rösträttskongress i London.

Under den sist förlutna veckan den 23—29 oktober, har Männens internationella förbund för kvinnans politiska rösträtt hållit sin första kongress i London. Direktör Ernst Beckman var därvid närvarande såsom representant för förbundets svenska afdelning. Bland öfriga delegerade märktes: professorn vid Budapests universitet Gustaf Dirner, d:r Katschen, Ungern, öfverste Mansfelt, Holland, herrarna de Breuil de St. Germain, Louis Marin och grefve de Séguier, Frankrike, hr Franz Lehnhoff, Bremen. Vid den välkomstmiddag, som anordnats af förbundets engelska afdelning, talade bl. a. Israel Zangwill, Sir John Cockburn och Mrs Despard och på mötet i Portman Rooms Lord Russell och parlamentsledamoten Mr Philip Snowden.

Annonsera i DAGNY!

De svenska kvinnorna och kooperationen.

Den kooperativa rörelsen här i Sverige har i motsats till dess yttringar i en del andra länder ej på sitt program anslutit sig till något visst parti eller till någon särskild samhällsklass. Gifvetvis har den dock äfven här funnit största anslutningen bland socialdemokraterna och den kroppsarbetande klassen, samtidigt med att det hufvudsakligen varit män, som praktiskt verkat för de kooperativa intressena.

De "kvinnogillan", som här — under senare år — bildats efter engelskt mönster, afse endast agitation och spridande af kunskap om kooperationens ändamål och idé bland arbetareklassens kvinnor, hvilka liksom kvinnorna i allmänhet stått ganska mycket utanför och främmande för rörelsen, ehuru ju de i egenskap af husmödrar äro de närmaste konsumenterna.

Den af kvinnor bildade och af kvinnor bestående andelsföreningen "Svenska Hem", hvilken hufvudsakligen praktiskt arbetar i kooperativt syfte, utgående från öfvertygelsen om kvinnans betydelse på det ekonomiska området, kan således anses som en ganska ensamstående företeelse i kooperationens historia.

Men ehuru denna öfvertygelse tyckes delas af den kooperativa rörelsens målsmän, har dock från detta håll sympatien för "Svenska Hem" ej varit så stor som man skulle tänka, utan synes man här i stället anse, att en förening, bestående enbart af kvinnor — och såsom sådan till viss mån begränsad — saknar berättigande från kooperativ synpunkt. Detta inom en rörelse, som teoretiskt säger sig stå öppen för alla!

Sedt från den utomståendes mer öfverskådande ståndpunkt ter det sig emellertid snarare som om en kvinnoförening af den art som "Svenska Hem" måste blifva till oberäknelig vinst för kooperationen i vårt land. Genom denna sammanslutning har det blifvit möjligt att väcka intresse för saken inom alla klasser. Härigenom ha också olika, hittills för hvarandra främmande element kunnat samverka. Och ingen kan väl påstå, att kooperationens idé förfuskas, därför att bildning och förfining få tillfälle att intränga i kretsen. Tvärtom bör väl denna världsomfattande rörelses innersta och djupaste afsikt helt nås först när den ekonomiska jämvikten åtföljes af samverkan mellan likställda andliga värden — det enda, som väl rättvisligen berättigar till den lösen man valt: "en för alla och alla för en".

I "Svenska Hem" mötas nu kvinnor ur de mest skilda samhällsklasser och stånd — arbetarhustrun och den fint bildade damen — med ett begynnande förstående närmande till hvarandra genom de gemensamma intressena, hvilka för en del gälla i första hand de egna lefnadskostnadernas nedbringande och oförfalskade, fullgoda varor — för andra gälla de sammanslutningen själf som medel till samhällets höjande. Härunder få de alla så småningom ögonen

öppna för att den ekonomiska frågans lösning är af lika stor vikt för alla samhällsklasser och att det är dogmtro att arbetarklassen är den, som egentligen beröres af dyrtid och prishöjning. Ty lika stor orsak som arbetarhustrun har att taga vara på sina intressen som medlem i andelsföreningen, lika stor orsak därtill har äfven den klen aflönade tjänstemannens hustru och alla dessa tusentals andra kvinnor af olika stånd och samhällsställning, som måste vända på penningen — och dessutom just på grund af ställning eller andra förhållanden ej kan nedbringa lefnadskostnaderna så mycket som arbetarens hustru, hvilken mången gång kan ha större kontanta medel att röra sig med.

Den utveckling, som "Svenska Hem" nått, trots alla svårigheter som mötte under dess första lefnadsår, har ej minst haft sin grund i den idealitetens anda, som allt från första stunden ingöts i detta företag. Den har här varit den bärande kraften och måste höra samman med allt arbete af kooperativ art.

Öfver det praktiska resultatet, hvilket ju är det kraftigaste och påtagligaste beviset för en affärsnödvändighet, fick man redogörelse under det nyliken hållna årsmötet. Och hur liflig tillslutningen till föreningen varit liksom omsättningen säger sig själf, då föreningens nettovinst utgör 31,490 kr.

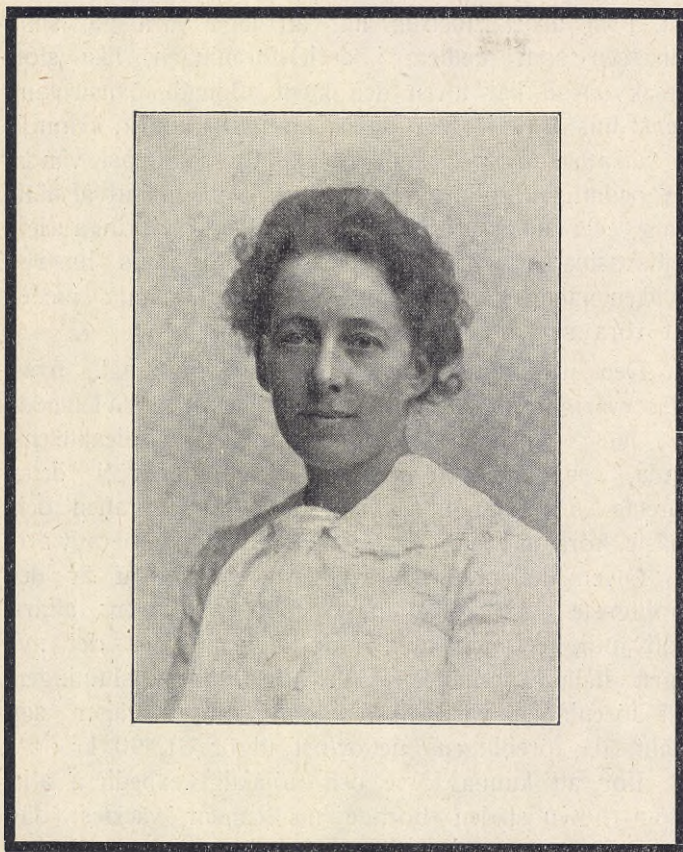
För att kunna förse och nöjaktigt expediera alla utom hufvudstaden boende medlemmar väcktes där äfven förslag om upprättande af nya filialer, och beslöts att redan till 1 september nästa år en filial skulle öppnas i Lidingö villastad.

Föreningens upplysningsnämnd, som utöfvar den agitatoriska delen af dess verksamhet, ämnar också utsträcka denna under kommande år genom att söka intressera de blifvande husmödrarna för kooperationsidéns förverkligande genom kvinnorna. Detta skulle ske medels kurser, föredrag och diskussioner i samband med undervisningen i våra fackskolor, hushålls- och husmoderskolor. Och man har redan satt sig i förbindelse med en af våra främsta skolköklärarinor, som i England skall studera ämnet särskildt för detta ändamål. Fackskolan i Uppsala är lifligt intresserad för denna sak, hvilken säkerligen skall mötas af sympati från flera håll.

Att det gångna arbetsåret ledt till ett för "Svenska Hem" i alla afseenden så tillfredsställande resultat beror slutligen och i mycket på den styrande handen. Fröken Cariberg, som sedan årets början innehaft den synnerligen kräfvande direktörsbefattningen i "Svenska Hem", har visat sig vara en dugande förman och en värdig efterträdare till föreningens första direktör, fröken Ina Almén, hvars arbetsinsats här vi alla känna till, liksom vi veta huru hennes arbete besjälats af den ideella uppfattning af föreningens uppgift, som ledt fram till utveckling.

M. R—M.

Fru Anna Preinitz.

Söndagen d. 20 oktober afled i Stockholm efter ett långvarigt och svårt, men ovanligt gladt och tåligt buret lidande, redaktisen för tidskriften "Hvita Bandet", fru Anna Preinitz född Hellström.

Såsom ledarinna för Hvita Bandets afdelning för verksamhet bland fabriksarbeterskor var fru Preinitz äfven medlem af Hvita Bandets Centralstyrelse.

Ända ifrån barndomen kan man säga att fru Preinitz ägnat sina krafter åt arbetet för andra, ty från sina spädaste år hade hon fått följa med sina föräldrar till nödens och fattigdomens boningar och redan vid fjorton års ålder öfvertog hon en klass i en söndagsskola. Hennes mest betydande insatser ha varit i arbete för fabriksarbeterskans höjande. Inom Södra K. F. U. K. i Stockholm, hvars styrelse hon tillhörde, har hon nedlagt mycket arbete under en lång följd af år.

Fru Preinitz' sociala intressen förde henne så småningom in i Hvita Bandet, där hennes varma känsla för industriarbeterskan åter tog sig uttryck i sträfvan den att inom lokalafdelningarna landet rundt söka väcka intresse för denna verksamhetsgren. Så fick hon till stånd inom sin egen lokalförening utöf vid Mälarens stränder vid Hillersjö ett sommarhem för arbetande kvinnor, hvilket, under de två somrar det varit i verksamhet, tagits i anspråk till sista plats.

Af sina fabriksflickor var fru Preinitz innerligt afhållen och samlades dessa massvis för att höra henne tala.

Sedan januari 1909 har fru Preinitz redigerat Hvita Bandets tidskrift samt föreningens julpublikation "Jultoner".

Anna Preinitz var en skaldenatur. Ifrån hennes penna har också flutit en hel del särdeles fina stämningsbitar, och aningar om de mörka skuggor, som tätnade kring henne mot slutet af hennes lefnad, samt hennes tidiga bortgång tyckas mer än en gång framskymta i hennes dikter.

Ur den lilla diktsamlingen "Mot höjden" anföra vi följande:

Är det värdt?

Är det värdt att öppna själen
Till en tummelplats för allt,
Som i världen lefver, kämpar
Och i dig vill ta gestalt?
Är det värdt det höga priset,
Värdt det offer som du gör,
Då din själ blir sargad, sårad
Och den frid du äger dör?

Vill, hvad du kan!

Vill, hvad du kan! För den dådlösa längtan
Svinner ju lifskraften bort.
Vill, hvad du kan! Och se krafterna svälla,
Viljan blir stark inom kort.
Viljestark handling går fram ur det lilla,
Växer sig småningom stor.
Vill, hvad du kan! och som trädet ur fröet
Växer din handling och gror.

Utom denna samling har äfven utkommit en benämnd "Böljeslag". Fru Preinitz skref äfven för de svenska barnen samt riktade tidningar och julkalendrar med många berättelser. Hennes mest kända berättelser äro: "Solvik", "Den Eviges vägar" och "Mors lilla solstråle".

Anna Preinitz var personifikationen af det kvinnligt veka och milda, men dock viljefast och energisk, när hon ville drifva igenom en idé. Begåfvad med ett soligt temperament och det rena barnasinnet förtröstan till Gud, fick hon, känslig som hon var, under de sista åren såsom redan häntydts bära många tunga bördor och djupa sorger och dessutom ett mångårigt tärande lidande, men aldrig svek henne inför andra det tåliga lugnet eller solen i blicken.

Hemkommen från en föredragsresa för Hvita Bandet nedlades hon i påskas på sjukbädden för att aldrig här i lifvet uppstiga därifrån.

Född 1870 gifte sig Anna Hellström redan vid 22 års ålder, och hon sörjes närmast af man och aldrig fader.

A. Symonds Ohlin.

Sprid DAGNY!

Från höstutställningen hos Giöbels.

Det är alltid med nöje man tar i beskådande arbetsresultatet från detta konstslöjdshåll. Och den nyss avslutade vackra utställningen i Stockholm har ytterligare gifvit stöd åt det goda intryck man förut fått af ett insiktsfullt och målmedvetet arbete.

Främst af de medverkande krafterna lade man märke till fröken Ellen Ståhlbrand, hvars konstskickliga hand inte blott utfört kvalitativt anmärkningsvärda saker utan äfven bidragit till en så omfattande del af denna utställning, att man nästan häpnar öfver en dylik produktivitet. Helst när man får höra, att hon inte blott gjort kompositionen till utan också egenhändigt utfört en mängd af dessa olikartade arbeten. Det kanske mest betydande af dem är ett antependium, utfördt på beställning af Edebergs kyrka i Örebro län, hvilket kan betraktas som ett särdeles värdefullt tillägg till vår samling af kyrkliga konstföremål. Mönstret med sitt strålmotiv och midtelpartiets symboliska kors, sydt med guldtråd på mörkviolett botten, är af mycken dekorativ verkan och åstadkommer den helhet i stämningen, som oftast är fallet, då den ledande tanken och materialet harmoniskt samverka.

Bland de öfriga arbetena, märkta med fröken Ståhlbrands namn, må äfven nämnas den utsökt vackra gardinluften med tvärränder i hålsöm och bård med rosenmotiv samt en synnerligen trefflig afdelningsskärm, rikt broderad på grått lärft med skånska hålsömmar.

Äfven doktorinnan Agnes Sutthoff har visat flera prof på gedigen smak och god kompositionsförmåga. Särskildt lade man märke till hennes stora duk af hvitt linne med ett stilfullt mönster, utfördt i plattsöm, hedebo och hålsöm samt en i varma färger hållen linnekudde. Fru Ingrid Günther utställde en charmant bordduk af grönt siden med rika silkesbroderier och fröken Th. Samuelson en vacker kudde med eklösmotiv.

Dessutom få vi ej glömma de af fru Helin utförda små mästerprofven på spetsömnadskonst, af hvilka det ena — en liten fjärl, luftig och graciös som dess levande förebild — äfven komponerats af henne. Mönstret till den eleganta, spindelväfsliknande solfjädern är en af fröken Ståhlbrands kompositioner.

Slutligen hade den rikhaltiga utställningen att framvisa en intressant grupp arbeten, som bära Alf Wallanders namn. Bland dem fängslades uppmärksamheten först af den i nedre hallen uppsatta stora kartongen "S:t Göran och draken", som kommer att sändas till utställningen i Chicago — ett duktigt arbete med kraftiga linjer och präktiga färger. Dessutom har han komponerat en utomordentligt vacker gobeläng — "Jungfru Maria", där han alltigenom lyckats få in den ljuflighet och poesi, som är utmärkande för dess motiv, den Karlfeldtska dikten. Den textila delen af arbetet, som här utförts på beställning af fröken Simmerdahl, är äfven förtjänt af allt beröm, och man kan med skäl räkna detta konstverk till utställningens prydnader.

Innan denna korta återblick får sin avslutning, måste

äfven en liten grupp treffligt lergods få ett par ord. Det är några vackert gjorda blomkrukor, arbetade i relief, som jag här afser, och hvilka borde ha utsikt att uttränga dessa ofta dyrköpta, ännu oftare smaklösa krukor af utländsk tillverkning, som vanligen uppfylla fönster och blomställ i våra hem, där inte de tarfliga gamla lerkrukorna "pryd" med pappersfodral i olika kulörer.

M. R—M.

Insänd litteratur.

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Tanke och religion.** Af *Vitalis Norström.*

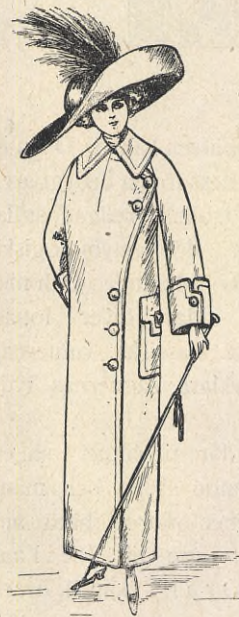
Wahlström & Widstrands förlag, Stockholm: **Bilder ur den Heliga Skriften**, med därtill hörande text. Utgifna under öfverinsende af *J. Norrby.* Häft. 11 & 12. — **Vi och våra blommor.** En bok om prydnadsväxterna inne och ute. Af *C. A. M. Lindman.* Häft. 8. — **Den svarta domen.** Männens skuld och kvinnornas straff. Af *Hilda Sachs.*

P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: **Hvad man aldrig kan vara utan.** Af *Charles Wagner.* Bemyndigad översättning af *Signild Wejdling.*

Eugen Diederichs Verlag, Jena: **Vom Sinn der Liebe.** Von *Margarete Susman.*

Ett hem för kvinnliga alkoholister. Hvita Bandet, som för omkring ett år sedan igångsatte en insamling i afsikt att få medel till upprättandet af ett alkoholistem för mindre bemedlade kvinnor, har i dagarna inköpt egendomen Håkantorps belägen i Vingåkers socken vid sjön Kolsnaren i ändamål att där ordna det afsedda hemmet.

Insamlingen har dock ännu ej gifvit det resultat, som möjliggör idéns fulla realiserande, hvarföre föreningen alltjämt måste vädja till den allmänna offervilligheten.

ULSTRAR

enligt vidstående cliché

af

prima engelskt ulstertyg

Kr. 45:—

AKTIEBOLAGET
NORDISKA KOMPANIET
STUREPLAN.

.. Innan Ni köper eller beställer ..

PÄLSVAROR

gör ett besök å **Pälsateljén, Inneh. Alb. Stridsberg,**
MÄSTERSAMUELSG. 37, 1 tr. hörnet af Malmkillnadsgatan.

Välortradt lager af alla slags pälsvaror. Reparationer och moderniseringar billigt och omsorgsfullt. *Spec. Jaquetter och Pälskappor.* Allm. 11585. Riks Norm. 241

Freja-Magasinet.
Specialaffär för Damartiklar.
18 Humlegårdsgatan 18
29 Drottninggatan 29

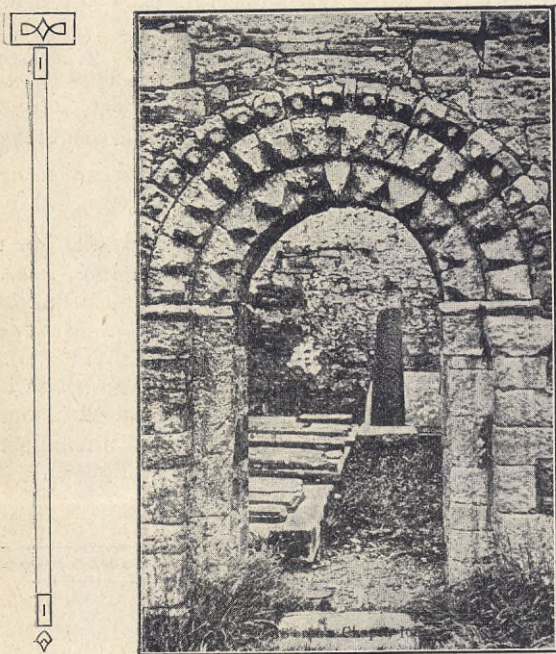
Västerns Mekka, "den välsignade ön".

Stämning, förunderliga makt, som nästan söfver tankarna och i stället genom sinnesintryckens underbara kraft höjer oss till fjärrsyner, dem vi på reflexionens väg måhända aldrig nått! Toner, färger, doft och form, hvilka associationsmedel äro de ej! Genom hvilka oändliga rums- och tidsträckor kunna de ej föra oss, under det vår inre syn klarnar till förståelse af mycket, som vi förut blott dunkelt förnummit!

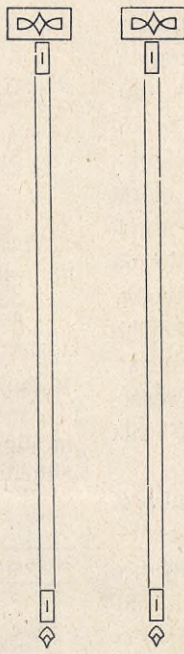
Utanför Skottlands västkust sjunger Atlanten samma sång den sjungit under tusentals år och med fragande bränningar famna dess vågor den iriske konungaättlingen och hednamissionären St. Columba (Columbas) ö, Iona,

gaf Iona suprematin öfver alla skottiska kloster utan äfven fullständigt genomträngde hans hemland, Irland, där han förut grundlagt ej mindre än 37 kloster. Alla voro de bildningsanstalter i så hög grad, att Irland långt efter Columba af hela Europa betraktades som fromhetens och kulturens förnämsta säte.

Men framom dem alla — som den keltiska odlingens centrum, som norra Europas yppersta kulturhård — står dock Iona, "västerns Mekka". Vid denna lilla ö fäste S:t Colum med nästan oförgänglig kraft sitt namn, ej blott genom styrkan af sin tro och sin missionering, utan lika mycket genom sin djupa bildning och lärdom

S:t Orans kapell.

S:t Martins kors.

den välsignade ön, någon gång äfven kallad Druidernas ö efter soldyrkans präster, dess första bebyggare. Inför denna sång i växlande rytmer, trollsk, vredgad, stilla och harmonisk, förstummas också den etymologiskt ganska berättigade kritiken af namnets folkning. Och när vind eller storm för vågornas sång vidare öfver Ionas bördiga marker, in bland de gamla klassiska ruinerna, är det som sökte den tolka och förklara sägnernas tydning af Ionas namn.

Från den lilla viken i sydost, där tidvattnet stiger och faller, förnimmes ljudet af landande skepp och män. Fjärran ifrån komma de. Skaror efter skaror bära anhörigas och vänners sista kvarlevor upp till Reilag Oran, begravningsplatsen vid S:t Orans kapell, hvars heliga jord tillförsäkrar alla en evig salighet. Här redes graf vid graf, konungars, furstars och lärdes, från Europas olika länder. Vänner och fiender ligga de här, alla förenade af samma makt: tron.

Genom denna tro är det, som Columbas och hans lärjungars orden, "det hvita sällskapet" — Cuilidich (eremiter) kallade de sig äfven — växte till en makt, som ännu två århundraden efter Columbas död (596) ej blott

och genom sin sällsynta förmåga af initiativ och organisation. Af det stora bibliotek han sålunda här grundade och af de 300 handskrifter han själf utförde finnes visserligen intet i behåll. Sannolikt skingrades alla dessa dyrbarheter, däribland "en fullständig Livius", icke af vikingarna, som man förut trott, utan under den period af kulturell likgiltighet, som inträdde med reformationen. Men ehuru af dessa praktfulla keltiska pränt ej en bokstaf återstår, har dock anden genom inspiration och tradition bevarats lefvande genom tiderna. Om dess kraft och höga ursprung tala än i dag Ionas rika fornlämningar, dess arkitektur och ornamentik.

Men Iona utdelade ej endast andliga och eviga värden och värdigheter. Där ägde exempelvis den första skottiska konungskroningen rum, då Columba på den forniriska kröningsstenen från Tara krönte sin frände Aidan. Denna sten, "the stone of Fate", flyttades sedan öfver Dunstaffnage till kröningsstaden Sco-ne. Af Edward I fördes den därifrån som byte till London, där den nu visas och förvaras under trossätet i Westminster Abbey.

Stilla susar vinden öfver grafstenarnas höfdinga-

gestalter, deras skepp och rustningar, vapen och vapensköldar, hvilka i klar åskådighet framkalla olika tiders, rasers och individers bruk och tänkesätt. På Reilag Oran, denna af män åt män helgade hviloplats — kvinnan var enligt Columba förvisad från Iona — ligger Ionas äldsta ruin, S:t Orans lilla vackra romanska kapell, byggdt på 1000-talet af — drottning Margareta af Skottland. Så egendomlig är ibland den sociala psykologin! In genom portiken med dess kraftiga "dogtooth"-ornamentik skrida Columbas andliga arftagare, "västerns munkar", för att vid en kvinnas sida böja knä för lifvets gud enligt lifvets lag. Utanför bilda de stora veronicabuskarna häck, under det vinden sakta liksom till hälsning böjer deras praktfulla violetta blomklasar, innan den går vidare och med en vemodig susning försvinner bakom den i nyttans intresse restaurerade katedralen. Därbakom vittnar den vackra, lyckligen ej restaurerade klosterruinen, om katolicismens seger öfver de "falska" läror, som stämplade västerns gifta munkar som afällingar och i början af 13:e århundradet fördref dem från Iona.

Inne i den romanska tempelbyggnaden med sina götiska spetsbågar — möjligen byggd på Columbas gamla enkla pålkyrka — bryter lifvet i stället fram i andra, konstnärligt rika former. Romersk-katolsk tro och keltisk anda i kontinental och inhemsk kroasering möta oss här i en ornamentik, hvars formgifning och fantasikraft åter och åter förkunna Ionas välsignade makt. Djur- och växtmotiv — mest stiliserade — realistiska och symboliska allt efter tidens mystik, tro och vetenskap växla med figurskulpturer så mästerliga, att de skulle göra en nutida skulptör öfvermodig. Flärdlöst och enkelt vidfogas här och hvar en karaktäristisk detalj, som nästan daterar konstverket och med impressionismens hela styrka än fastare fånglar oss i aflägsna tiders starka och mystiska stämning. Endast den vetenskapligt obildade, den dogmatiska estetiken eller den ytligt moderna står oberörd inför skönheten och innerligheten, rörelsen och lifvet i denna sällsamma forn- och formvärld, som så vidgar och fördjupar förståelsen äfven för sena tiders företeelser. Hur klart belyser den t. ex. ej Burne-Jones dekorativa kraft och symbolism, Fiona MacLeods blodfulla, poetiskt tjusande romantik, ja t. o. m. Lloyd-Georges djärfva hugskott och sociala patos! Hos konstnären, skalden, politikern, öfverallt bryter den keltiska anden gamla former och egen väg. Med smidig seghet, passionerad styrka och främst en fantasirikedom, som aldrig utmynnar i formlöst drömeri men väl i säker skaparkraft, har den också utom och inom sitt lands gränser befruktat en på många områden ofta steril tillvaro. Härifrån har äfven den stil sitt ursprung, som hos oss genom bristande insikt kallats nordisk. Keltisk-nordisk är dess namn. Nästan som vägvisare för keltisk anda, som ett vägskäl mellan hedendom och kristendom står straxt utanför katedralen S:t Martins höga kors med sin vackra phallosornamentik, sammanslutande och symboliserande det förnämsta hos dem bägge: lifstron.

Men närmre oss, i den tredje af Ionas märkliga ruiner är det som finge stenarnas bildskulpturer lif. Är det solen, som värmer de stela dragen, är det vinden, som sakta lyfter Augustinernunnornas hvita, veckade dräkt, då de vandra fram genom de gamla klostergångarna, mellan trädgårdens blomstersängar och försvinna under de brustna hvalfven? Det ligger ras i deras hållning, medvetenhet i deras blick. Deras därvaro betecknar ju ock det utvecklingsskede, då Ionas välsignelse blef delaktig äfven för kvinnan, kanske genom kraften af egen vilja. Männe ej grundläggandet af detta kloster, helgadt åt S:t Oran, var en gengäld för drottning Margarets gåfva? Ej under att de veta hvad deras närvaro betyder och i sen tid kommer att betyda. För glömska rädas de ej; för konst och konstnärer har kvinnan under alla tider sin särskilda betydelse. Och de pietetsfullt utförda skulpturerna öfver klostrets abedissor (1166—1545) ge dem rätt. Vackert och sant ange omgifvande ekornament dessa kvinnors duglighet och kraft. Finkänsligt och klokt bevaras man dock för en allt för farlig öferskattning af sådana egenskaper genom det mästerliga greppet att låta änglarna kröna Anna, den sista abedissan med de fina emblemen — kam och spegel, ett drag, hvarigenom den gamle keltiske konstnären nästan röjer modern uppfattning. På andra sidan klostermuren, inom hvars dunkel dess kvinnors lif strängt och stilla runnit bort, faller ljuset starkt och varmt på en slät sten, det karga, nu solbelysta minnesmärket öfver den unga nunna, som på helt olika sätt förnam lifvets röst och kallelse.

*

Åter öppna sig klosterportarna, men ej för Ionas stilla hvita nunnor, utan för en ny tid, för främlingar från världens olika länder. Européer, japaner, araber och negrer, alla ha de insamlats i den stora turistströmmen, som hvarje dag under årets vackraste månader finner väg till Iona, lockade af dess forntid, tjusade af dess nutid. Gripna äfven de af stämningen draga de förbi, in öfver Ionas klassiska mark för att efter en alltför kort timme på turistångarens kallelse åter bege sig ut, skingras och uppgå i kampen för tillvaron — förvisso riktade med ny kraft och ny spänstighet. Trots vikingatåg och vandalism, reformation och likgiltighet hvilat välsignelsen ännu rik och flödande öfver Ionas jord. Olika tider kalla den blott på olika sätt: fruktbarhet, evig salighet, andlig kraft, skiftande namn endast för den största bland makter. Är det förunderligt då, att folk och historia så kärleksfullt bevarat sägnernas tolkning af Ionas namn!

Dock lika oskiljaktig som välsignelsen från Ionas begrepp är måhända ock den moderna lingvistikens tolkning af Iona som den gröna ön. Männe ej äfven detta namn har sitt ursprung i den kraft, som under alla tider lockat och aldrig upphör att locka tusentals forskare och konstnärer till denna lilla, till utsträckning så obetydliga ö i Hebridernas arkipelag!

Nedanför ruinernas minnesrika rad, där ett tjugotal hvitrappade hus bildar gata och gatan by och of-

vanför, där kulle reser sig vid kulle, är grönt i alla skiftningar naturens grundton och styrka. Men om våren spira och skimra bland all denna grönska primroses och iris öfver långsträckta vidder. Solens lifsstarka färger föra de båda. Trots katolicism och reformation är Ionas jord trofast sina första gudar: Grian, Keithoir och Aesus, solens, den grönskande växtlighetens och lifvets eviga makter. Men äfven nu, då endast blad och grönska tala om gången och kommande blomsterprakt, ligger det färgglans, varm och stark öfver Colums ö. I väster, dit solen så sakta visar väg, förbi ruinernas område, bortom det lilla turishotellet och de halmtäckta små kojorna, öfver ängsmarker, där hästar, kor, får och svin beta sig kraftiga och feta, skumma vågorna öfver en guldglänsande sandsträcka. Men till viken litet mer i söder nå de ej. Här hvilar hafvet stilla i turkos och violett, bevakadt af granitens ljusröda vallar. Så vek och fin är stämningen, att man nästan önskar den — nej, icke bruten, men styrkt och häfd af någon stark kontrast. Ännu ett par steg åt söder, där den svarta basalten stark och kraftig träder i dagen och vi fångas i en harmoni så fullödig, att den plötsligen fjärranfrån framkallar skaldens ord:

”Denn wo das Strenge mit dem Zarten,
Wo Starkes sich und Mildes paarten,
Da giebt es einen guten Klang — — —.”

Stämningen viker och tankarna tränga fram med frågan: Männe ej de makter, som arbeta på olikheters utjämnande, skiljaktigheters upphörande äfven innebära ett hot mot de underbara, stimulerande motsättningar, hvilkas strider och segrar, språket och känslan betecknar med all välsignelses fullkomning: lif?

Ellen Nordenstreng.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata alla intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinna i landsorten att de för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Annonsera i DAGNY!

Gåfvor till Rimforsaskolan.

Till Fredrika-Bremer-Förbundets landthushållningsskola för utbildande af lärarinnor, adr. Rimforsa, ha öfverlämnats följande gåfvor såsom bidrag till uppförande af ny skolbyggnad i stället för den genom eldsvåda den 19 mars 1910 förstörda:

Af H. M. änkedrottningen (år 1910) kr. 3,000. Genom upprop, som hufvudsakligen vänt sig till kvinnliga innehafvare af egendomar eller andra personer, som kunde antagas vara särskildt intresserade af Rimforsaskolans verksamhet: genom fru Lizinka Dyrssen kr. 1,400, grevinnan Anna Brahe kr. 30, fru Signe Blachert 10, fru Jeannette Bager 2, grevinnan Edith Bielke 175, fröken Carolina Crafoord 15, grevinnan Ann Margrethe Cronstedt 109, fru Elna Cullberg 72, fru Ebba Arfwedson 25, fru Bertha Enderlein 75, fru Pauline Flach 50, fru Mary Fock 50, friherrinnan Agnes v. Friesendorff 10, grevinnan Louise Fleetwood 15, fröken Sigrid Göranson 50, fru Alice Herlenius 16, hr Erik Insuänder 20, fröken Jacqueline Kugelberg 10, generalskan Elin Liliehök 25, fröken Charlotte Lewenhaupt 20, byråchefen Aug. Lyttkens 10, fröken Tullia Lundblad 3,300, fru Walborg Mallmin 6, fröken Marianne Mörner 15, grevinnan Ebba Mörner 20, fru Betty Nisser 100, grevinnan Sofie Nordenfalk 10, fröken Emelie Piper 10, fru Hanna Palme 50, friherrinnan Märtha Palmstierna 25, fru Henriette Reutersköld 25, grevinnan Ella v. Rosen 25, fru Elisabeth Sederholm 20, överstinnan Eva v. Stockenström 20, grevinnan Louise Wachtmeister 75, friherrinnan Sophia Wrangel 25, fröken Sigrid Wachtmeister 50, fru Caroline Wijk 1,000, grevinnan Ebba Akerhielm 335, prostinnan Helena Rudberg 50, fru Ninni Trozelli 20, friherrinnan Augusta Tamm 30, grevinnan Frances Wachtmeister 75, grevinnan Elisabeth Wachtmeister 50, fru Helena Ekelund 25, fru Sara Ringborg 60, fröknarna Louise och Honorine Stackelberg 10, fröken Emilia Falkenberg 1,000, doktorinnan Fanny Aman 10, domprostinnan Mathilda von Engeström 10, fröken E. Lind af Hageby 20, fru Alice Sondén 40, professorskan Anna Sjögren 150, fru Elsa Lindhé 20, fröken Evelyn Georgii 15, fröken Fellenius 30: 25, fru Hedvig von Axelson 100, fröken Ingeborg v. Schwerin 70, grevinnan Stina Mörner 10, fru Judith Holmin 10, fröken S. Melander 300, fröken Gertrud Adelborg 3,600, fru M. A. Treschow 35, grevinnan Constance Hamilton 20, fru Liven v. Unge 1: 50, fru Ellen Lundberg 10, fru Anna Thorell 10, fröken Ingeborg Wollin 185 kr., summa kronor 16,266: 75.

För ofvanstående gåfvor, hvilka inkommit under åren 1910—1912, uttalas härmed å skolans styrelses vägnar ett varmt tack.

Gagné den 16 oktober 1912.

Gertrud Adelborg.
Kassaförvaltare.

Prenumeration å DAGNY sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Ett af hufvudvillkoren för

LIFVETS LYCKA ÄR HÄLSAN.

Hvad förmå vi utan den?

Den bästa gåfvan är därför

Sanatogen

för alla,

vuxna och barn, som känna sig sjuka och matta, nervösa, blodfattiga och utan energi, hvilkas arbetskraft är nedsatt genom psykisk eller fysisk öfveranstängning, mattande sjukdomar, operationer eller häftiga sinnesrörelser.

SANATOGEN :: ::

rekommenderas af mer än 15000 läkare.

Ökar nervkraft och energi, gifver god aptit och uppfriskande sömn, förbättrar blodets hämoglobinhalt och ökar de röda blodkropparnas antal, förkortar rekonescensstiden, skänker förnyad lefnadslust och en behaglig känsla af välbefinnande. :: ::

SANATOGEN finnes til salu å alla apotek och i drogaffärer i originalpaket å 50, 100 & 250 gram.

BROSCHYRER med uttalanden af läkare och andra framstående personer sändas på begäran till hvar och en gratis och franko.

För efter-
apningar
varnas!

**SANATOGENS
GENERALAGENTUR**
KUNGSGATAN 59 · STOCKHOLM.

Föreningsmeddelanden.

Fredrika-Bremer-Förbundskretsen Lund med omnejd hade tisdagen den 22 oktober anordnat sammanträde gemensamt med Malmö-kretsen å Hvilans folkhögskola, dit kretsarna godhetsfullt inbjudits af doktor och fru Ingers.

Då Lundakretsens ombud på grund af sjukdom var förhindrad närvara, leddes dagens förhandlingar af Malmö-kretsens ordförande, fru A. Söderström.

Efter en inledande välkomsthälsning höll fru Holmström-Ingers ett synnerligen intressant, sakligt och varm-hjärtadt föredrag rörande "Hemmets insats i barnens uppfostran", hvarefter diskussion följde, under hvilken åtskilliga beaktansvärda synpunkter från såväl hemmens som skolans representanter framlades.

Sedan sammanträdet avslutats vidtog ett angenämt samkväm, under hvilket gemensam supé intogs. Omkring 140 personer närvaro.

Andelsföreningen Svenska Hem hade onsdagen den 23 dennes sitt årsmöte i Stockholm i Brummerska skolan under ordförandeskap af fru Emilia Bromée. Af den i tryck föreliggande årsberättelsen framgick att omsättning

gen i föreningens 4 affärer under räkenskapsåret 1 juli 1911—30 juni 1912 uppgått till 575,818 kr. med en nettovinst af 31,490 kr., som enligt styrelsens förslag fördelades så, att på andelarna utdelades 4 proc. ränta, hvarjämte 3½ proc. utdelades på försäljningssumman och personalens löner, 10 proc. afsattes till reservfonden och 5 till upplysningsmedel, 10 proc. afskrefs på mobilierna, hvarefter resten användes till extra afskrifningar på mobiler och varulager samt till afsättning på dispositionsfonden. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet för sin förvaltning.

Till styrelseledamöter valdes fru E. Boheman, fröken Anna Johansson, fröken Hilda Carlberg, samtliga omvalda, samt fru Anna v. Zweigbergk, nyvald efter fru Bromée, som på grund af ökade kommunala uppdrag afsagt sig ledamotskap i styrelsen, där hon alltsedan föreningens stiftande beklädt ordförandeposten. Till styrelsesuppleanter utsågos fruarna S. Dahlerus och S. Kjederkvist samt till revisorer fruarna A. och E. Gyllencreutz med fruarna E. Wretman och A. Bergstedt som suppleanter. På styrelsens förslag beslöt mötet att upprätta en filial på Lidingön.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädpris är kr. 4:50 för $\frac{1}{2}$, 2:50 för $\frac{1}{4}$, och 1:25 för $\frac{1}{8}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Ung, bildad flicka

som genomgått kurs i sjukvård, önskar plats.

Svar till »Box 30», Hjo.

Plats som tekniskt biträde

vid apotek önskas af ung flicka, som genomgått 8-klassigt elementarläroverk. Svar till M. T., poste rest., Jönköping.

Kontors- eller Kassörskeplats

önskar flicka med mångårig praktik. Svar till »X» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm, f. v. b.

SMÅSKOLLÄRARINNA, 22 år, önskar under tiden 15 dec.—1 (ev. 15) febr. plats i finare familj för att deltaga i hushållet och f. ö. se och lära allt som förekommer i ett väl ordnad hem. Fritt vivre önskas och fästes stort afseende vid att få anses som familjemedlem. Svar emotses tacksamt under adr. »Hemlif», Sv. Dagbladet Sthlm.

GUVERNANT. Ung flicka, som aflagt realskoleexamen, önskar plats som guvernant. Helst på herrgård i mellersta Sverige. Svar till »18 år», Ystad p. r.

UNDERV. LÄRARINNA önskar plats under dec.—jan. för att läsa med mindre barn. Svar t. »Fritt vivre och resa», Sv. Dagbl. Sthlm.

Sympatisk, bildad och enkel 28-årig flicka

önskar plats 1 eller 15 nov. att ensam sköta hemmet å ensam dam eller som sällskap och god och pålitlig hjälp åt husmor i god familj. Är van vid matlagning och andra husliga sysslor, (ej grofsysslor), intresserad och ordentlig. Önskar anses som familjemedlem. Svar till »Värmländska», Karlstad, p. r.

SMÅSKOLLÄRARINNA önskar från 2 jan. till 15 febr. plats i familj att mot fritt vivre deltaga i hushållet. Är villig undervisa barn. Svar märkt »Tac-sam», Nässjö, p. r.

Ung engelska

önskar sysselsättning några timmar hvarje förmiddag. Vidare upplysningar å Fredrika Bremer Förbundets Byrå, Klarabergsgatan 48, kl. 12—4.

UNG, musikalisk, elementarbildad flicka önskar, att mot fritt vivre, komma i finare familj (helst i stad eller brukssamhälle) som sällskap och hjälp. Är villig att hjälpa till med läxläsning, undervisning i musik samt förekommande skrifgöromål. Svar till »Oktober 1912», under adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Anställning som husföreståndarinna

i mindre hem, eller som husmoders sällskap och hjälp, önskas af 21-årig skånska af god familj. Ref. finnas. Lön enligt öfverenskomelse. Svar till sekreterare Magn. Mattsson, Slotsg. 6, Landskrona.

Musikaliskt bildad prästdotter

från landet, kunnig i alla inom ett hem förekommande göromål, önskar plats i familj att gå frun tillhanda. Helst där ungdom och tillfälle till förströelse finnes. Piano eller orgel bör finnas. Villig undervisa i musik och broderi. Svar till »Musikalisk», Perstorp, p. r.

22-årig flicka

önskar plats i bättre familj, helst prästgård, för att erhålla undervisning i inomhus förekommande göromål. Fritt vivre. Önskar anses som medlem af familjen. Svar adresseras före 25 oktober till »Familjemedlem», Tallåsen, p. r.

Bättre landbrukaredotter

med vana i ett hems skötande önskar plats som värdinna. Fina betyg. Svar till »Kompetent 23», Ludvika.

Ung flicka önskar plats

i familj att hjälpa till med alla inom hem förekommande göromål. Svar emotses till »Hösten 1912», Nässjö Nyheter, Nässjö.

Plats att gå frun tillhanda

sökes till d. 1 nov. af vänlig och hurtig 17 års flicka, som genomgått hushållskurs och deltagit i husliga göromål. Svar till »Lisa», Gumælii Annonnsbyrå, Malmö.

Sjuksköterska

önskar plats som upfostrarinna af barn eller hos sjuk person. vusikalisk, kunnig i hvarjehanda. Svar S. M. K., poste rest. Sthlm 1.

Sköterska,

van i sinnessjukvård, önskar plats. Svar till »Sjukvård 1912», Uppsala p. r.

Värdinne- eller Husföreståndarinneplats

sökes af bildad, musikalisk dam, som blifvit ledig genom dödsfall. Sökande äger jämnt och godt lynne, stor erfarenhet i ett hems skötsel, utprägladt ordningssinne samt van vid sparsamhet. Utm. betyg och ref. Svar emotses tacksamt till »Samvetsgrann», pappershandeln Engelbrektsgratan 10, Sthlm.

Bildad flicka,

arbetsam, rask och duglig, önskar plats den 1 nov. att under matmoders ledning och helst där tjänarinnan finnes sköta hemmet. Genomgått Sundsvalls Hushållsskola, hvarifrån fullständigt betyg och rek. erhållas. Svar till »Duglig och rask», Hushållsskolan Sundsvall.

Plats i familj

att biträda husmoder sökes af en stillsam och ordningsfull flicka, van vid husliga göromål, dock ej gröfre sådana. Något kunnig i matl. och sömnd. Svar med uppgift om löneförmåner förväntas tacksamt, helst inom 8 dagar, till »T. J. 30 år» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Ung, bildad flicka

med utm. ref. önskar plats som sällskap till äldre person. Kunnig i skrifgöromål. Svar till »21 år», S. Gumælii Annonnsbyrå, Göteborg.

23-års enkel flicka

önskar plats snarast möjligt som barnfröken eller husmoders hjälp. Helst i Stockholm. Rek. finnas. Svar till »Villig», Eskilstuna, p. r.

I enkelt, godt hem

önskar elementarbildad 24-årig flicka plats som barnfröken eller som hjälp med förekommande göromål, event. som hjälp och sällskap till ensam, äldre dam. Genomgått hushålls- och sykurs. Någon lön och en e. m. hvar 14 dag önskas ledig. Goda rek. finnas från förut innehafda platser. Tacksam för svar med fordringar och förmåner märkt »Ordningssam» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

Bildad flicka

önskar plats i bättre familj, för att under skicklig ledning lära hushåll. Svar till »18 år», Sölvesborg p. r.

LEDIGA PLATSER.

Vikariatet

såsom föreståndare och husmoder vid Skyddshemmet för gossar å Vrångsholmen, beläget vid hafvet i Tanums socken i Bohuslän, äro lediga under tiden 1 januari—1 juli 1913 och kungöras härmed till ansökan lediga.

Föreståndaren skall vara gift. Hans hustru bör vara lämplig till husmodersbefattningen och äga förmåga att förestå ett större hushåll.

Ansökan skall vara åtföljd af betyg för mannen öfver aflagd folkskollärarexamen, präst- och läkarebetyg för makarne och deras barn samt de öfriga handlingar, som de sökande vilja åberopa.

Efter den här kungjorda vikarietidens slut torde innehafvarna hafva utsikt att erhålla ordinarie anställning. Vikarierna erhålla full ordinarie lön.

Löneformånerna äro för föreståndaren 1,600 kronor pr år samt två ålderstillägg, hvardera å 300 kr., för husmodern 400 kr. pr år med två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Ålderstilläggen utgår efter 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring. Förutom nämnda kontanta löner tillkommer för makarna och deras barn, tills dessa uppnått 16 år, fri bostad (3 rum), vivre, tvätt, bränsle och lyse å anstalten samt f. i läkarevård och medicin.

Ansökningar, ställda till styrelsen för Skyddshemmet å Vrångsholmen, insändas senast den 9 nov. till folkskoleinspektören i Göteborg doktor Rurik Holm, som ock besvarar inlämnade förfrågningar.

Göteborg den 1 oktober 1912.

Styrelsen.

Lärlarinna.

I Stockholm bosatt lärlarinna, van att undervisa i alla skolämnen, önskas för att undervisa två flickor i åldern 10 och 6 år i deras hem på Söder. Svar med ref. och uppgift på löneanspråk till »M. B. 1912», under adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm. f. v. b.

Undervisningsvan lärlarinna

med goda bet. fr. högre flickskola, frisk och enkel, kompetent att undervisa 2 flickor, 14 och 10 år, i vanliga skolämnen, språk och musik samt villig att, då så lämpar sig, hjälpa husmodern med lättare sysslor, erhåller plats nu genast. Svar jämte betyg, ref. och foto, samt uppgift å löneanspråk sändas till f. d. förvaltaren A. G. Sevon, Axmar Bruk, Axmar.

Ordinarie
lärlarinnebefattningen

vid Gustafstorps fasta folkskola (litt. B) i Mörrums församling, Blekinge län, är ledig till ansökan inom 60 dagar från första kungörandet här af i Post- och Inrikes tidningar. God bostad, 3 rum och kök. Lön enligt lag. Platsen tillträdes 1 jan. 1913. Läget idylliskt invid mindre järnvägsstation. Ansökningar insändas till skolrådets ordförande, adr. Mörrum.

Mörrum den 25 sept. 1912.

Skolrådet.

En ordinarie
folkskollärlarinnebefattning

vid Lunds stads folkskolor kungöras härmed till ansökan ledig inom föreskrifven tid från första kungörandet här af i Post- och Inrikes tidningar. Löneformånerna äro i ett för allt i första lönegraden 1,450 kronor, i andra 1,600, i tredje 1,800 och i fjärde lönegraden 2,000 kronor.

Till folkskolestyrelsen ställda ansökningar insändas till folkskolestyrelsens expedition.

Lund den 23 sept. 1912.

Å folkskolestyrelsens vägnar:

J. Strömberg.

Nils Lundahl.

Guvernans,

fullt kompetent att läsa med tvenne gossar 1:sta kl. kurs i läroverk önskas. Löneanspråk, ref., betyg fordras. Svar fortast möjligt till Hallfreda Gård, Barlingbo, Visby.

Säker snabb
maskinskrifverska

erhåller plats vid större Försäkringsbolag i Stockholm. Gen. Remington, Hamngat. 10.

En äldre respektabel

Hushållerska

erhåller plats att på egen hand sköta brukshushåll för 2 å 3 ungherrar. Svar till »Brukshushåll» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Hushållsfröken

kunnig i allt hvad till ett större landthushåll hör — får på grund af sjukdomsfall genast anställning å egendom i Västergötland. Svar med rekommendationer, löneanspråk o. helst fotografi, till »Fru O.», Kjevene.

På förekommen anledning erhåller guvernans genast anställning som lärlarinna för 3 barn i elementarklasserna II & III. Musikundervisning önskvärd. Svar med referenser och fotografi till »L», Smedjebacken.

Lärlarinna

22—24 år får plats å Herregård. Svar märkt »Duglig och ordningsfull», under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm, f. v. b.

I tjänstemannafamilj

i Sthlm finnes plats för en enkel, bättre, ordningsfull flicka i 20 års-åldern kunnig i enklare matlagning och villig att med husmoders ledning sköta ett hushåll där 2 barn om 8 å 10 år finnes. Obs.! Fri resa erhålles. Svar till »Familjemedlem», Stockholm 3.

Book-keeper
required.

Thoroughly competent book-keeper required, who understands English. Lady or Man. Apply by mail stating age, previous experience and salary required. Reply to »Book-keeper», S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm.

Skicklig Maskinskrifverska,
helst Continental,

perfekt stenograf, tyska och engelska, erhåller plats i en af de största mekaniska verkstäder. Närmare upplysningar af Continental Skrifmaskinsaffär, Norrlandsgat. 29.

R. 124 19, A. 234 72.

Kvinnligt kontorsbiträde.

I bokföring och andra kontorsgöromål erfaren dam får stadigvarande plats genast. Svar med uppgift å ålder och referenser inlämnas märkt »L. B.», under adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm, f. v. b.

På grosshandelskontor

här i staden finnes platser lediga att genast tillträdas, dels stadigvarande för:

Kassörska

van att handhafva större kassa och kompetent att på egen hand afsluta räkenskaper, dels tillfällig för:

Kvinnlig kontorist

med god handstil och säker i räkning.

Egenhändigt skrifna ansökningar med uppgift om ålder, föregående platser, löneanspråk m. m. emotes till märke »Colonial», under adress S. Gumælii, Stockholm, f. v. b.

Bildad, allvarlig, verkligt
barnkär flicka,

kunnig i sömnad, villig att deltaga i skötseln af en 17 mån. gosse och f. ö. i hem förekommande göromål får plats 1 nov. å herrgård. Jungfru finnes. Svar med betyg och helst foto till »Familjemedlem», Jularbo, p. r.

Fröken,

pålitlig och barnkär, samt ej ovan vid husliga göromål får plats i familj. Svar med upplysn. och foto till Prästhem, Tådened.

Tvenne bildade flickor,

med ordningssinne och förmåga att i tjänarinnors ställe sköta alla inom ett hem förefallande sysslor, få plats å egendom i Södertörn. Svar helst med foto med betygsskrifter och lönepret. till »Familjemedlem 1 nov.», under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Ung Dam

perfekt i maskinskrifning eventuellt stenografi, med någon kunnighet i bokföring kan genast få anställning på kontor i Södertälje genom att skriftligen hänvända sig till Nordiska Järnvägsbyggnadsaktiebolaget i Saltsjöbaden.

Skicklig Stenograf o.
Maskinskrifverska

kunnig i tyska, engelska och helst äfven franska språkets skrifvande, erhåller genast stadigvarande anställning vid stor mekanisk verkstad. Den, som är van vid affärs-korrespondens och kostnadsförslag, har företräde. Svar med meritförteckning till »Lady», under adress S. Gumælius Annonnsbyrå, Stockholm, f. v. b.

D A M,

kunnig i stenografi och maskinskrifning, engelska, tyska och franska erhåller förmånlig anställning. Framstående förmåga kan påräkna god aflöning. Svar med uppgift å ålder, betyg, lönepretentioner etc. till »Shorthand Lady Typist», S. Gumælii Annonnsb., Göteborg.

Ung Dam,

ordentlig och arbetsam, kunnig i maskinskrifning och bokföring samt kompetent att på egen hand göra bokslut, får genast plats å kontor. Goda rekommendationer fordras. Svar, med fotografi till »Kontorsplats genast», under adress S. Gumælius Annonnsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition
Kapitalräkning } 4½ %

Sparkasse-
räkning 4 %

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.
Fonder 4,000,000 kr.

Åberopa alltid
annonserna i
DAGNY!

Wiréns öfverfeta **LANOLINTVÅL** fina världens favorittvål!

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Klarabergsgatan 48, 2 tr.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

(LEDIGA PLATSER)

Föreståndarinnebe- fattningen

vid Hvetlanda köpings försörjningshem kungöres härigenom till ansökan ledig. Sökanden bör vara fullt kompetent att icke blott leda och öfvervaka allt arbete vid hemmet samt där upprätthålla ordning, snygghet och renlighet, utan äfven vara beredd att själf utföra matlagning, bakning, sömnad och annat arbete med biträde, som kan erhållas af arbetsföra understödstagare; någon vana vid sjukvård önskelig. Löneförmåner: kontant 400 kr. pr år och fritt vivre. Tre månaders ömsesidig uppsägning. Goda rekom. erfordras. Ansökningar kunna före den 10 nästkom. nov. insändas till ordföranden i Hvetlanda köpings fattigvårdsstyrelse, adr. Hvetlanda.

Fattigvårdsstyrelsen.

Folkskollärrinnetjänsten

vid Säljesta nyinrättade folkskola inom Järfso församling är till ansökan ledig före den 24 oktober detta år: Flickslöjd kan anordnas. Bostad 1 rum och kök med ersättning för bristande rum. Tillträde 1 januari 1913.

Järfso den 22 augusti 1912.

Einar Bergwall.

Skolrådets ordförande.

Vid Sollefteå Samskola

förklaras härmed lediga till ansökan tvenne lärarebefattningar, en manlig och en kvinnlig, att tillträdas kommande vårtermin.

Ämneskombination: för lärare, Matematik, Fysik och Kemi; för lärarinna, Biologi och Geografi å högre stadiet, Historia och Matematik å lägre stadiet.

Kompetensvillkor: fil. kandidatexamen med profår eller (för lärarinna) genomgången högre lärarinneseminarium.

Lön: grundlön för lärare 2,500 kr., för lärarinna 1,500 kr.

Läroanstalten, som står under öfverstyrelsens inspektion och därmed lämnar rätt till tjänsteårsberäkning, äger såväl realskolexamens- som dimissionsrätt.

Eventuella förfrågningar besvaras af Skolans rektor, till hvilken ansökan, ställd till Samskolestyrelsen, insändes senast den 20 november.

Sollefteå, 19 Okt. 1912.

HUGO SANDSTRÖM,
Rektor.

Lärarinna,

snäll, enkel och barnkär, sökes för tvänne nybörjare, bosatta några mil utanför Stockholm.

Svar med referenser och lönepretentioner till Härjarö Gård, pr ångf. Cæsar, Stockholm.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom
**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**

54 Drottninggatan.

Lektioner i Linnésömnad

(äfven blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.
Sibylleg. 36. R. T. 3530. A. T. 21004.

EVA EGNÉR, Malmö.

Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

**Doktorinnan Erikssons
Hvilohem.**

Postadr.: *Arvika*. — Naturskönt
läge. Billiga lefnadskostnader.

STOCKSUNDS SJUK- och HVILOHEM.

Högt och soligt läge. Modern
inredning. Exam. sköterska. Pris
för enskildt rum från 5,50 till högre
priser.

A. T. Stocksund 66.
R. T. " 119.

GYNNA DAGNYS ANNONSÖRER!

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Med tidsvägen.

Slöjdundervisningen vid våra folkskolor. Facklärarinnor
eller slöjdlärarinnor. Af *Hild Sjöberg*.

Danska regeringens rösträttsproposition.

Männens rösträttskongress i London.

De svenska kvinnorna och Kooperationen. Af *Maria Rieck-
Müller*.

Fru Anna Preinitz. Af *A. Symonds Ohlin*.

Från höstutställningen hos Giöbels. Af *M. R—M*.

Västerns Mekka, "den välsignade ön". Af *Ellen Norden-
streng*.

Gåfvor till Rimforsaskolan.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Insänd litteratur.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**